

Štvrtok 4. februára 2016

P8_TA(2016)0048

Situácia v Líbyi

Uznesenie Európskeho parlamentu zo 4. februára 2016 o situácii v Líbyi (2016/2537(RSP))

(2018/C 035/13)

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Líbyi, najmä na uznesenia z 15. septembra 2011 ⁽¹⁾, 22. novembra 2012 ⁽²⁾, 18. septembra 2014 ⁽³⁾ a 15. januára 2015 ⁽⁴⁾,
- so zreteľom na rozhodnutie Rady 2013/233/SZBP z 22. mája 2013, ktorým bola vytvorená integrovaná pomocná hraničná misia Európskej únie v Líbyi (EUBAM Líbya),
- so zreteľom na rozhodnutie začať operáciu EU NAVFOR MED Sophia 18. mája 2015 s cieľom identifikovať, zachytiť a zlikvidovať plavidlá a iný podporný majetok, o ktorom sa predpokladá, že ho používajú prevádzачi migrantov alebo obchodníci s ľuďmi,
- so zreteľom na nedávne vyhlásenia podpredsedníčky Komisie/vysokkej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (PK/VP) Federicy Mogheriniovej o Líbyi, najmä na vyhlásenia z 30. apríla, 26. a 27. mája, 30. júna, 12. júla, zo 17. augusta, z 13. a 22. septembra, 9. októbra, 19. a 26. novembra, 14. a 17. decembra 2015 a zo 7., 11. a 18. januára 2016,
- so zreteľom na závery Rady o Líbyi z 18. januára 2016,
- so zreteľom na líbyjskú politickú dohodu, ktorá bola podpísaná 17. decembra 2015 v marockom Schirate,
- so zreteľom na rímske spoločné komuniké zo zasadnutia ministrov venovaného Líbyi z 13. decembra 2015, ktoré podporili Alžírsko, Čína, Egypt, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Jordánsko, Maroko, Rusko, Katar, Saudská Arábia, Španielsko, Tunisko, Turecko, Spojené arabské emiráty, Spojené kráľovstvo, Spojené štáty americké, Európska únia, OSN, Liga arabských štátov a Africká únia,
- so zreteľom na rezolúciu Bezpečnostnej rady OSN č. 2259 (2015) o situácii v Líbyi prijatú jednomyselne 23. decembra 2015,
- so zreteľom svoje uznesenie z 9. júla 2015 o revízii európskej susedskej politiky ⁽⁵⁾,
- so zreteľom na národnú konferenciu líbyjských kmeňov, ktorá sa konala v Tripolise v júli 2011 a požadovala zákon o všeobecnej amnestii, ktorý by ukončil občiansku vojnu,
- so zreteľom na stretnutie politických vodcov a aktivistov, ktoré sa konalo 11. marca 2015 v Alžíri,
- so zreteľom na vyhlásenie podpory pre vládu národnej jednoty (GNA) v Líbyi, ktoré vydali vlády Alžírsku, Francúzska, Maroka, Nemecka, Spojených arabských emirátov, Spojeného kráľovstva, Spojených štátov amerických, Španielska, Talianska a Tuniska,
- so zreteľom na článok 123 ods. 2 a ods. 4 rokovacieho poriadku,

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ C 51 E, 22.2.2013, s. 114.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 419, 16.12.2015, s. 192.

⁽³⁾ Prijaté texty, P8_TA(2014)0028.

⁽⁴⁾ Prijaté texty, P8_TA(2015)0010.

⁽⁵⁾ Prijaté texty, P8_TA(2015)0272.

Štvrtok 4. februára 2016

- A. keďže počas Kaddáfího diktatúry mala Líbya najväčší arzenál zbraní na južnom pobreží Stredozemného mora a od pádu diktátora sa stala hlavným zdrojom nezákonného obchodovania so zbraňami a ich prepravy a oblasťou dodávok pre všetkých teroristov a extrémistov v sahelskej oblasti (Mali, Niger, Nigéria) a pre opozičné hnutia v Sudáne, Čade a Sýrii;
- B. keďže vo februári 2011 vyšli Líbyjčania do ulíc v rámci tzv. Arabskej jari, čo viedlo k deväťmesačnému občianskemu konfliktu; keďže NATO podporovalo povstalcov, ktorí čelili bezohľadnému štátnemu útlaku, a táto podpora bola rozhodujúca pri zvrhnutí Kaddáfího režimu;
- C. keďže usporiadanie líbyjskej spoločnosti bolo vždy, pred prevratom, a najmä po ňom, založené na kmeňovom systéme; keďže kmeňové aliancie v rámci etnických identít (väčšinou Arabi a Amazighovia, menšinou Tubuovia a Tuarégovia) aj pri nepokojoch v súčasnej Líbyi naďalej zohrávajú významnú úlohu;
- D. keďže mnohé milície, ktoré bojovali proti Kaddáfímu, infiltrovali islamisti, ktorí postupne získali prevahu, pričom niektorí z nich zohrali kľúčovú úlohu v konflikte; keďže príslušné rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN označili skupiny Dá'iš, Ansár aš-šaría a al-Káidu, ktoré sú prítomné v Líbyi, za teroristické organizácie;
- E. keďže v auguste 2012 národná rada prechodu odovzdala moc Všeobecnému národnému zhromaždeniu, volenému parlamentu, ktorý následne pracoval na výbere dočasnej hlavy štátu; keďže v júni 2014 voliči zvolili nový parlament v podobe poslaneckej snemovne, ktorý mal nahradiť Všeobecné národné zhromaždenie a ktorý sa presídlil do Tobruku; keďže bývalé Všeobecné národné zhromaždenie, v ktorom malo prevahu Moslimské bratstvo, sa krátko nato opätovne zišlo a zvolilo si vlastného predsedu vlády, čím spochybnilo právomoci poslaneckej snemovne v období bojov, počas ktorých sa presúvala dokonca aj kontrola nad hlavným mestom Tripolisom; keďže obom bojujúcim stranám údajne poskytujú podporu vonkajšie mocnosti, najmä Egypt, Saudská Arábia a Spojené arabské emiráty poslaneckej snemovni (Tobruk) a Turecko a Katar novému Všeobecnému národnému zhromaždeniu (Tripolis);
- F. keďže od augusta 2014 sa tieto dva politické orgány (poslanecká snemovňa v Tobruku, ktorú uznáva medzinárodné spoločenstvo, a nové Všeobecné národné zhromaždenie, ktoré vzniklo v Tripolise) označujú za vedenie krajiny a oba sú podporované niekoľkými ťažko vyzbrojenými milíciami naviazanými na regióny, mestá a kmene s rôznym zázemím;
- G. keďže politické vákuum a absenciu stabilnej vlády využila skupina Dá'iš, medzi ktorej členov patria cudzinci a líbyjskí teroristi, ktorí sa vrátili domov z bojov v Iraku a Sýrii; keďže títo návratníci sprevádzaní džihádskimi z iných krajín v novembri 2014 obsadili mesto Derna východne od Benghází a prisahali vernosť skupine Dá'iš; keďže tieto sily alebo ich spojenci začali odvetdy pôsobiť pozdĺž takmer celého pobrežia medzi mestami Derna a Tripolis vrátane miest Baida, Benghází, Ajdabíja, Abugrein a Mistráta, majú plnú kontrolu nad viac než 200 km v okolí mesta Syrte a zároveň majú cvičisko západne od Tripolisu neďaleko tuniskej hranice; keďže skupina Dá'iš spustila miestnu kampaň založenú na terore a zahŕňajúcu stínanie hláv, strelbu a bombové útoky, pričom zároveň rozširuje svoje územie, prevzala kontrolu nad cestou a môže brániť spojeniu medzi východom a západom;
- H. keďže Líbya sa stala domovom najväčšieho zoskupenia síl skupiny Dá'iš mimo Blízkeho východu a tvorí cíp územia skupiny Dá'iš na južnom pobreží Stredozemia, pričom prostredníctvom teroristických činov predstavuje najnebezpečnejšiu hrozbu pre susedné krajiny v regióne Sahel a na Sahare, ako aj pre Európu;
- I. keďže od 4. januára 2016 skupina Dá'iš podniká mohutné ofenzívy na kľúčové ropné zariadenia v Líbyi s cieľom rozšíriť svoju vojnovú korisť a kontrolovať rozsiahle ropné zariadenia na východe v al-Sidra, Rás Lanúf a Marsa al-Brega, čím poškodzuje hlavnú infraštruktúru na podporu líbyjských hospodárskych zdrojov a ohrozuje základné príjmy na obnovu krajiny;

Štvrtok 4. februára 2016

- J. keďže odkedy v Líbyi vypukla anarchia, začala sa ešte viac využívať ako tranzitná pôda na obchodovanie s ľuďmi smerom k južným hraniciam Európy; keďže Líbya je stále hostiteľskou krajinou pre státisíce migrantov a žiadateľov o azyl rôznych národností, pričom mnohí z nich žijú v tragických podmienkach, a teda predstavujú cieľ pre prevádzzačov;
- K. keďže situácia v oblasti ľudských práv sa ďalej zhoršuje v celej krajine, v ktorej svojvoľné zadržiavanie, únosy, nezákonné zabíjanie, mučenie a násilie proti civilistom, novinárom, úradníkom, politickým osobnostiam a obhajcom ľudských práv, čoho sa dopúšťajú všetky strany, predstavujú tragickú realitu; keďže 26. februára 2011 Bezpečnostná rada OSN postúpila situáciu v Líbyi Medzinárodnému trestnému súdu (ICC); keďže ICC je aj naďalej príslušný pre vyšetrovanie porušovania ľudských práv páchaného v krajine a pre stíhanie tých, ktorí sú zaň zodpovední; keďže ICC vydal 27. júna 2011 zatýkacie rozkazy proti Muammarovi Kaddáfimu a Sajfovi al-Islám Kaddáfimu a keďže zvyšní podozriví nie sú v súdnej väzbe; keďže líbyjské orgány nástoja na tom, aby boli súdení v rámci vnútroštátneho líbyjského právneho systému;
- L. keďže na politickom prístupe v rámci líbyjského dialógu sa zúčastňujú kľúčoví členovia líbyjského procesu demokratizácie vrátane poslaneckej snemovne, Všeobecného národného zhromaždenia a Národnej rady prechodu; keďže ďalšie nezávislé zainteresované strany, ako napríklad orgány miestnej samosprávy, politické strany, kmeňoví vodcovia a organizácie žien, prispeli k podpore skutočného zmierenia;
- M. keďže cieľom líbyjskej politickej dohody je zabezpečiť demokratické práva líbyjského ľudu, vytvoriť vládu konsenzu založenú na zásade oddelenia moci a upevniť postavenie štátnych inštitúcií, ako je vláda národnej jednoty; keďže vzhľadom na výzvy, ktorým Líbya čelí, nezostáva čas nazvyš pri vytváraní vlády národnej jednoty, ktorá bude pracovať v prospech všetkých obyvateľov Líbye a položí základy mieru, stability, obnovy a rozvoja krajiny;
- N. keďže 25. januára 2016 líbyjská poslanecká snemovňa v Tobruku zamietla vládu národnej jednoty podporovanú OSN, zatiaľ čo v rovnakom čase schválila líbyjskú politickú dohodu, ktorá poskytuje základ politických zmien v krajine;
- O. keďže bezpečná a politicky stabilná Líbya je absolútne nevyhnutná nielen pre líbyjských občanov, ale aj pre bezpečnosť celého regiónu a Európskej únie;
1. víta líbyjskú politickú dohodu podpísanú 17. decembra 2015 pod záštitou OSN, plne podporuje prezidentskú radu a gratuluje osobitnému predstaviteľovi generálneho tajomníka OSN Martinovi Koblerovi za jeho vynaložené pracovné úsilie;
  2. vyjadruje poľutovanie nad zamietnutím prvého návrhu jednotnej vlády poslaneckou snemovňou v Tobruku; vyzýva dva hlavné líbyjské vládne orgány, aby schválili túto dohodu, ktorá je kľúčovým krokom vo vykonávaní líbyjskej politickej dohody a ktorá naplní ambíciu vydať sa cestou mieru a stability v krajine a chrániť všetkých líbyjských občanov; naliehavo vyzýva poslaneckú snemovňu v Tobruku a jej predsedníctvo, aby preukázali ochotu prijať kompromis a pokračovali v diskusiách o zozname členov kabinetu s cieľom schváliť vládu národnej jednoty, ako sa stanovuje v líbyjskej politickej dohode;
  3. uzná a podporí vládu národnej jednoty vytvorenú na základe konsenzu medzi líbyjskými stranami ako jedinou legitímnu vládu Líbye; zdôrazňuje zodpovednosť Líbye za politický proces a význam toho, aby bol aj naďalej inkluzívny, a to aj prostredníctvom konštruktívneho zapojenia kmeňových rád, aktívnej účasti žien a občianskej spoločnosti a prínosných príspevkov politických a miestnych aktérov k včasnému zmene a prijatiu ústavy, ktorá rešpektuje zásady demokracie, ľudské práva a občianske slobody;
  4. vyzýva medzinárodné spoločenstvo, OSN, EÚ, AÚ a členské štáty Ligy arabských štátov, aby boli pripravené podporiť Líbyčanov v ich úsilí úspešne vykonávať túto dohodu; očakáva, že členské štáty a medzinárodné inštitúcie budú udržiavať úradné kontakty len so zmluvnými stranami líbyjskej politickej dohody; vyzýva EÚ, aby uvalila ciele sankcie, napríklad zákazy cestovania a zmrazenie aktív, proti osobám a organizáciám, ktoré bojkotujú líbyjskú politickú dohodu;

Štvrtok 4. februára 2016

5. vyjadruje poľutovanie nad pokračujúcou vojnou vedenou v zastúpení proti zahraničným sunitským stranám; vyzýva regionálnych aktérov, aby sa zdržali krokov, ktoré by mohli vyhrôtiť rozpory a narušiť transformáciu krajiny zameranú na stabilnú, inkluzívnu a demokratickú Líbyu a ktoré by mohli viesť k destabilizácii susedných krajín; potvrdzuje svoju výraznú odhodlanosť voči suverenite, územnej celistvosti, národnej jednote a demokratickej transformácii Líbye;
6. odsudzuje destabilizujúce teroristické útoky skupiny Dá'iš na obyvateľov Líbye vrátane menších, ako aj na ropnú infraštruktúru v al-Sidra a Rás Lanúf a akékoľvek pokusy narušiť proces stabilizácie v krajine; vyzýva na vytvorenie medzinárodnej koalície na riešenie rastúcej prítomnosti skupiny Dá'iš v Líbyi, ktorá narúša stabilitu krajiny a predstavuje hrozbu nielen pre susedné krajiny Sahelu a Sahary, ale aj pre EÚ;
7. zdôrazňuje, že priepustnosť líbyjských hraníc a nedostatočná centrálna politická kontrola zatiaľ značne uľahčujú šírenie zbraní a obchodovanie s nimi, ako aj voľný pohyb líbyjských a zahraničných ozbrojených skupín; je znepokojený dosahom rozšírenia konfliktu v Líbyi na jej bezprostredných susedov, najmä na Egypt a Tunisko, ale aj Alžírsko; domnieva sa, že EÚ by mala využiť svoje diplomatické a zahranično-politické nástroje v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) a iných politík, napríklad v oblasti obchodu a spolupráce, s cieľom nabádať krajiny v regióne Blízkeho východu a severnej Afriky, aby sa pozitívne zapájali do procesu transformácie v Líbyi;
8. domnieva sa, že hospodárska obnova je dôležitým krokom k demokratickej transformácii Líbye; plne podporuje nové líbyjské orgány v boji proti teroristom v snahe zabezpečiť líbyjskému ľudu potrebnú ochranu a kľúčové hospodárske infraštruktúry;
9. pripomína ústrednú úlohu parlamentného rozmeru, pokiaľ ide o politické riešenie krízy; zdôrazňuje, že orgány Európskeho parlamentu a jeho poslanci si môžu vymieňať skúsenosti v inštitucionálnej oblasti s aktérmi v Líbyi s cieľom podporiť ich pri dosahovaní inkluzívneho politického dialógu;
10. vyjadruje závažné znepokojenie nad osudom líbyjských migrantov, žiadateľov o azyl a utečencov, ktorých beztak neúnosná situácia sa ešte zhoršuje; žiada väčšie zapojenie Úradu OSN pre utečencov (UNHCR) do koordinácie úsilia OSN; vyzýva EÚ a členské štáty, aby účinne riešili obrovské migračné a utečenecké toky zo severnej Afriky, najmä z Líbye; vyzýva líbyjské orgány a milície, aby zabezpečili externý prístup do väzenských zariadení, najmä väzenských zariadení pre migrantov;
11. vyzýva Komisiu a Európsku službu pre vonkajšiu činnosť, ktorá koordinuje činnosť členských štátov v Líbyi, aby ich podporu zameriavali na budovanie štátu a inštitúcií a aby spolu s členskými štátmi, OSN, NATO a regionálnymi partnermi pomáhali pri reforme bezpečnostnej oblasti a – pod dohľadom vlády národnej jednoty – pri tvorbe účinných národných ozbrojených síl a policajných síl, ktoré dokážu zabezpečiť kontrolu nad celým územím Líbye a jej vodami a chrániť jej hranice; zdôrazňuje, že EÚ by mala uprednostniť pomoc pri reforme líbyjského súdnictva, ako aj ďalších dôležitých oblastí demokratickej správy;
12. podporuje operáciu EU NAVFOR MED Sophia v jej úsilí o riešenie migračnej krízy a problému prevádzačov, ktorí vykorisťujú migrantov; pripomína, že úspech operácie je priamo spojený s udržateľnosťou politického dialógu v Líbyi a s potrebou obnoviť v krajine mier a stabilitu; žiada dohodu s vládou národnej jednoty, ktorá umožní misii EÚ vykonávať potrebné operácie v líbyjských teritoriálnych vodách;
13. oceňuje, že EÚ už poskytla balík 100 mil. EUR a je pripravená ponúknuť okamžitú podporu v oblastiach, ktoré budú stanovené ako priorita spoločne s novovytvorenou líbyjskou vládou národnej jednoty; vyzýva EÚ a OSN, aby vypracovali plán pomoci na budovanie štátu, zabezpečovanie bezpečnosti a udržiavanie mieru, ako aj odbornú prípravu v oblasti zabezpečovania núdzovej pomoci a kapacít v oblasti reakcie na katastrofy, dodržiavania ľudských práv a zásad právneho štátu;
14. vyzýva členské štáty, aby nekonali samostatne, ale aby podporili podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku pri vypracovaní komplexnej stratégie v spolupráci s UNSMIL a líbyjskými orgánmi s cieľom podporiť zmeny a novú líbyjskú vládu; domnieva sa, že reforma bezpečnostného sektora a programy v oblasti odzbrojenia, demobilizácie a reintegrácie sú pre krajinu prioritou, a vyzýva Komisiu, podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku a členské štáty, aby boli pripravení poskytnúť potrebnú pomoc v týchto oblastiach, ak o to nová vláda požiada;

Štvrtok 4. februára 2016

15. zdôrazňuje, že je dôležité, aby medzinárodné spoločenstvo zvýšilo financovanie humanitárnej pomoci s cieľom pokryť najnaliehavejšie potreby tých, ktorých vážne postihol konflikt v Líbyi; zdôrazňuje potrebu poskytovať finančné prostriedky na pomoc humanitárnym organizáciám, aby mohli lepšie posúdiť situáciu a zlepšiť svoju reakciu na potreby na mieste; vyzýva členské štáty, aby si plnili záväzky spojené s Núdzovým trustovým fondom pre Afriku;
  16. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, Únii pre Stredozemie, Lige arabských štátov, Rade Africkej únie a generálnemu tajomníkovi OSN.
-